

Vladimir Kolokóltsev

MINISTRE D'INTERIOR DE RÚSSIA

► El Parlament rus aprova imposar multes milionàries i penes de presó a qui difongui «falsedats sobre l'Exèrcit rus». Aquesta mordassa informativa provoca la sortida de mitjans internacionals de Moscou. **P. 8**

Rosa Herguido Fo

TÈCNICA DE PATRIMONI D'ALCARRÀS

► La pel·lícula *Alcarràs*, premiada a la Berlinale, ha convertit de cop i volta el poble del mateix nom en un destí de moda. Les peticions per visitar els camps de fruiters florits s'han disparat. **P. 26**

Maria Neira

DIRECTORA DE SALUT PÚBLICA DE L'OMS

► La doctora insta a millorar la qualitat de l'aire amb un pacte global. Entén la contaminació com un «assassí invisible» i posa el focus en les tones de residus plàstics abocats al medi ambient. **P. 28**

Megalomania

La soledat del dictador

Care Santos

Sempre m'ha inquietat la soledat del tirà, del dèspota, de l'afectat de grandiloqüència. M'agraden les novel·les de dictadors, aquell subgènere que va explorar la brillantor i el rovell dels homes que es creuen més que els altres, i on coexisteixen el Tirano Banderas de Vall-Inclán, el patriarca de García Márquez o el Burundún-Burundá de Jorge Zalamea, per no oblidar les aportacions al gènere que van fer Roa Bastos, Vargas Llosa, Miguel Ángel Asturias, Jorge Ibarguengoitia o tants d'altres. I es veu que parlem més del gènere humà que d'un assumpte literari, per això les novel·les de dictadors són tan antigues i inevitables com nosaltres mateixos. I sens dubte, tal com va el món, no passaran de moda.

Durant una visita que vaig fer fa anys al palau Dolmabahçe d'Istanbul no podia treure'm del cap el sultà Abdülmecit, que el va fer construir a mitjans del segle XIX i el va habitar. El palau té 15.000 metres quadrats, 285 habitacions, 65 lavabos i 43 sales de reunions. Va costar l'equivalent a 35 tones d'or, decoració a part. Passa per ser, amb tota justícia, una de les construccions més desenraonades que hagi ideat mai la megalomania humana, ja per si mateixa desenraonada i gegant.

En vaig recórrer les estances –les visitables, és clar– horripantada, compadint la soledat dels seus habitants, imaginant com havia de ser tenir mal de queixal en aquell lloc. Preguntant-me si la soledat no és molt més insuportable quan tot al teu voltant constata la teva suposada grandesa. O quan estàs envoltat de servidors (pagats) i de concubines (més soles que tu). Em va fer pena el sultà, de qui d'altra banda poc sé, tret que als retrats és un senyor amb plomall i que va introduir grans reformes europeïtzants al seu país, que no van agradar a molts. Va morir de tuberculosi als 38 anys. Es va casar tretze vegades, tenia una dona legal –la vuitena– i un harem poblat de concubines que no sembla que l'acompanyessin gaire. No va tenir fills, així que va llegar tot el que va fer al món a un mig germà, el seu successor al tron i en les altres coses. Vist des de la distància, la seva no sembla haver sigut una existència gaire feliç.

Poques coses són més misterioses que la motivació humana. Els cànons de la invenció de personatges de ficció posen molt èmfasi en això. ¿Què vol el personatge?, t'has de preguntar. Tots els actors de l'acció han de voler alguna cosa, afirmen els grans autors, els manuals, els teòrics. És curiós: de vegades costa saber el que volen les persones de carn i ossos, per què actuen com ho fan, què pensen, què senten; però aquest és un luxe que en la ficció no podem permetre'ns. Per això la ficció sol ser més clara, més acotada i més versemblant que la realitat. Perquè les raons importen. I cal explicar-les.

Si Putin fos un personatge de ficció, caldria esmenar-lo. Fer-lo comprensible, versemblant, explicable. Mostrar la terrible soledat que amaga el gest hieràtic, el drama, la inexorable vulgaritat. Ja sabem a quin gènere pertany la seva història. ■

Si Putin fos un personatge de ficció, caldria fer-lo versemblant, comprensible

Novel·les

Entre el pare i el fill

Jordi Puntí

Fa uns anys, a la fira del llibre de Guadalajara, a Mèxic, vaig coincidir amb l'escriptor israelià Etgar Keret. Jo n'havia llegit un llibre de contes que m'havia agradat molt. De sobte truquen a la porta, i no em vaig voler perdre una de les seves lectures en públic. El que vaig veure em va deixar bocaba-dat: en una sala plena, amb més de 200 persones, Keret va llegir un dels seus contes –en anglès, en el seu accent peculiar– i de seguida el públic majoritàriament mexicà va començar a riure. Keret llegia amb ritme, assaborint les paraules i les pauses, i gairebé cada paràgraf contenia una imatge, una frase o un diàleg que feia somriure o fins i tot riure de manera contagiosa al públic. Encara que les coses que explicava podien ser molt bèsties, entre rialles es va crear a la sala un clima d'alegria especial. Quan va acabar, la cua de lectors que volien el llibre dedicat era interminable.

L'endemà, a l'hora d'esmorzar, vaig coincidir amb ell i un parell d'escriptors més. Tot i que estava mig adormit pel jet-lag i el tequila intempestiu, quan Keret explicava alguna anècdota –un passeig amb els seus

L'escriptor israelià Etgar Keret té el do de donar a tot el que explica un biaix delirant

editors per sentir uns mariachis, per exemple– l'escoltava esperant la sorpresa. Amb el seu posat tímid, i un mig somriure sorneguer, Keret té el do de donar a tot el que explica un biaix delirant, on la realitat més banal esdevé surrealista, o brutal, però alhora amb detalls de tendresa que ajuden a equilibrar la versemblança. Senzillament, t'ho creus. És, per descomptat,

una virtut de la seva mirada sobre el món i les persones, que el converteix en un gran narrador.

Si hi ha un llibre on aquest pacte literari resulta brillant és *Set anys de plenitud*, que acaba de publicar La Segona Perifèria (en castellà, a Siruela). Potser perquè recull textos autobiogràfics, Keret aconsegueix una proximitat de sobretaula, d'amic que et captiva i sempre en té alguna per dir. Els set anys de plenitud del títol són els que van del naixement del seu fill a la mort del seu pare. Amb el rerefons del clima bèl·lic latent que es viu tothora a Israel, amb sentit crític (polític i religiós) i alhora fent gala dels trets que defineixen la seva identitat jueva, Keret ens descriu la vida familiar a Tel-Aviv, les peripècies d'un escriptor que viatja molt, els records d'uns pares supervivents de l'Holocaust. El llegeixes pendent de l'estranyesa que sempre és a punt de sobrevenir, ja sigui en forma d'un taxista enfadat, d'una esposa que li dona la rèplica assenyada, d'un fill curiós perquè sona la sirena antimíssils, o d'una germana que va abraçar la fe ultraortodoxa i ara té onze fills. Només començar el llibre ja llegim un d'aquests moments en què el dolor conviu amb la felicitat: el dia que ingressen a l'hospital perquè la dona de Keret ha de parir el primer fill, coincideixen a urgències amb els ferits d'un atemptat terrorista. Llegint *Set anys de plenitud*, potser entendreu aquell tòpic que és el privilegi de pocs escriptors: fer-te riure i plorar a la mateixa pàgina. ■